

Šľachtiteľský program plemena ouessant

Úvod šľachtiteľského programu:

Tento šľachtiteľský program je vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootecnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení Nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“).

Šľachtenie plemena ouessant vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootecnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobou stanovenými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako chovateľská organizácia nesúca šľachtiteľský program podľa Nariadenia EPaR č. 2016/1012 a ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona č. 194/1998 o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je sústava šľachtiteľských opatrení vedúcich k zmeneniu tých vlastností a znakov hospodárskych zvierat, ktoré rozhodujú o plnení cieľa chovu. Pri zachovaní zdravia a ekonomiky chovu. Na naplnenie šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Ouessant je najmenšie plemeno na svete s výškou v kohútiku do 50 cm. Plemeno vzniklo prirodzeným formovaním vo veľmi tvrdých prírodných podmienkach na ostrove Ouessant v Atlantickom oceáne. Vďaka drsným podmienkam sa prirodzeným spôsobom vyseletovalo veľmi malé a odolné plemeno. Ovce sa chovali hlavne pre vlnu, ktorá bola pôvodne čierna. Ovce s hnedou vlnou neboli príliš žiadané. Na začiatku dvadsiateho storočia boli z pevniny privázané rôzne biele ovce za účelom vyšľachtenia zvierat väčšieho telesného rámca. V tomto období dochádza k prekríženiu pôvodného plemena a v chovoch sa začali objavovať aj biele jedince. Pôvodné plemeno prežilo len vďaka súkromným osobám, ktoré ho previezli na pevninu. Na ostrove prestalo existovať. V súčasnosti sa na svete týchto miniatúrnych oviec chová len niekoľko tisíc. Hlavne v záujmových chovoch vo Francúzku, Belgicku, Holandsku, Veľkej Británii a v poslednom období aj v Česku.

Úžitkové vlastnosti plemena

Ovce sú miniatúrneho telesného rámca. Priemerná výška v kohútiku pri baranoch je 49 cm, pri bahniciach 46 cm. Živá hmotnosť bahníc je do 15 kg, baranov do 18 kg. Vyskytujú sa vo farbe čiernej (pôvodnej), hnedej a bielej. Vlna je zmiešaná veľmi hustá a ťažká s priemernou jemnosťou 27 – 28 mikrometrov. Ročná produkcia vlny je asi 10 % zo živej hmotnosti zvieratá (1,5 - 2,0 kg). Ovce sú bezrohé, alebo s pahýlkami, ojedinele malými rožkami, barani majú výrazné oblúkovité rohy. Bahnice majú veľmi dobré materské schopnosti. Rodí sa prevažne jedno jahňa so živou hmotnosťou 1,2 – 2,0 kg.

Postup šľachtenia plemena

Šľachtiteľský program v chove plemena ouessant, miniatúrneho hobby plemena, je zameraný na udržanie malého rámca tela, ukazovateľov plodnosti, a tiež mäsovej úžitkovosti. Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba. Šľachtenie je založené na výbere najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce pre správne vytypovanie najlepších zvierat bude aj naďalej kontrola úžitkovosti KÚOaK. Získané dáta sa okrem selekcie zvierat môžu používať aj na odhad plemenných hodnôt úžitkových parametrov vhodnými štatistickými metódami podľa metodiky schválenej Šľachtiteľskou radou. V chovoch sa môže využívať aj genomické hodnotenie plemenných zvierat.

Uplatňovanie konkrétnych metód selekcie v rámci šľachtenia jednotlivých plemien oviec a kôz určí Šľachtiteľská rada oviec a kôz svojim uznesením. Kontrola úžitkovosti bude sledovať hlavne informácie o plodnosti bahníc, intenzite rastu a osvalení jahniat.

Kontrolu úžitkovosti oviec a kôz vykonáva Zväz chovateľov oviec a kôz na základe nariadenia EPaR 2016/1012 a poverenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, alebo ním poverená tretia strana. Výkon KÚOaK sa riadi metodikou schválenou orgánmi ZCHOK na to oprávnenými.

Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku chová len krátke časové obdobie je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EÚ.

Plemenná kniha oviec sa riadi osobitným štatútom vypracovaným v súlade s platnou legislatívou a schválením orgánmi ZCHOK na to oprávnenými .

Geografické vymedzenie

Tento šľachtiteľský program je uplatňovaný výhradne na území Slovenskej republiky.

Plemenný štandard a chovný cieľ plemena ouessant chovanej v SR

Ukazovateľ		ouessant
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> • miniatúrneho telesného rámca na relatívne vysokých nohách. Hlava je spredu trojuholníková s krátkymi ušami. Barany sú spravidla rohaté, bahnice bežne bezrohé alebo s malými rohovými výbežkami. Na krku sa nachádzajú tzv. zvončeky. Chrbát rovný symetrické telo, štíhle nohy, krátky chvost siahajúci k päťovému kĺbu • Vlna je zmiešaná veľmi hustá a ťažká s priemernou jemnosťou 27 – 28 mikrometrov, sortiment B.
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard chovný cieľ</i>	Hoby plemeno zamerané na produkciu vlny. Prioritné zameranie: produkcia chovných jahniat a plemenných baranov.
Hmotnosť bahníc	<i>Plemenný štandard</i>	12 - 16 kg
Hmotnosť plemenných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	15 - 22 kg
Výška v kohútiku bahníc	<i>Plemenný štandard</i>	40 - 46 kg
Výška v kohútiku baranov	<i>Plemenný štandard</i>	42 - 49 kg

Výška v kohútiku jahničky do 1 roku	<i>Plemenný štandard</i>	44 cm
Výška v kohútiku aukčných baránkov	<i>Plemenný štandard</i>	48 cm
Jemnosť vlny	<i>Plemenný štandard</i>	27,1 – 28,0 μm sortiment B